

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy hónapra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petít sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többesrű hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bővegydíj minden külön beiktatásért 30 kr.

Mert fizetnek.

«Ne fizess, magyarom!» A kvóta Széll-fuvása ellenében megint időszc-rüvé váló jelszó czime alatt egy «mert fizetnek»-kormánypárti zsurnaliszta gunyiratot dob ki a vidéki kormánypárti lapok hasábjain a magyar közjogi ellenzék ellen, mintha ez, amidőn vezérférfaira hallgat, ezeknek azt a jelszavát követi „Ne fizess magyarom!... Követi pedig ezt a jelszót azért, mert vérében van, hiszen maga a szélsőbaliság nem egyéb mint nem fizetés. És az érdeemes «mert fizetnek»-zsurnaliszta még — ő hozzá, már — hogy kormánypárti bérenciróhoz való tanulmányával, a szélsőbali sajtó története s az ezt pártfogolók anyagi bukásának indokai körül is, erőlködik elhítenni gunyiratának komoly forrását és czélját. Azt hiszi, hogy ő komoly tanulmányozáshoz is tud.

A vidéki kormánypárti lapok kapva-kapnak a könyvatosban ingyen küldött vezércikkeken s készséggel teljesítik azok közlésében a rájuk parancsolt köteleességet, a kormánypárti propaganda önállótlan eszközeiként. Ebből magyarázható meg, hogy nem ritkán, a vidéki kormánypárti lapok egy és ugyanazon tartalmu vezércikkben zengedeznek kormánypárti hozsánát, vagy a közjogi ellenzék ellen turják a bosszus rágalom tajtékját. A «Debreczeni Ellenőr» tegnapi — nov. 21. 300-ik — száma is ebből a kényszerű elősködésből hozta azt a «Ne fizess magyarom!» lérczgunyiratot; mert ha önmagából, saját

belső ösztöne és meggyőződéséből írta volna azt: csak olyannak jellemeznők, mint amely nem tudja mit ír, mert nem isméri Magyarországot közjogi ellenzékének sem eredetét, sem czélját, sem eszközeit, sem működését s nem ismeri a «nem fizetünk» jelszónak történetét, jelentőségét sem. . . De hát mert a tehetséget nem tagadhatjuk meg tőle, kénytelenek vagyunk kényszerűségnek tulajdonítani annak a gunyiratnak közlését. Közölte, mert kellett; s a most felemelt kvóta ellenében alkalomszerű is, mert valóban aligha elmarad, mert nem is maradhat el, Magyarország közjogi ellenzékének hathatós tiltakozása, amely ezt a jelszót is hangoztatja: «Ne fizess magyarom!»

Hajdan — 1848 előtt — a kiváltságos osztály omladozó falának támogatására és tatarozására való volt a jelszó, különösen a bocskoros nemes szá-jában, hogy a közteherviseléstől szűz vállait továbbra is megmentse. Felhasználták pedig a bécsi inspiráltak . . . nehogy a jogok és kötelezettségek kiterjesztésével az ébredező Nemzet a fejlődés útjára lépve, — az elmaradhatlan jó eredményből erejének tudatára is eljusson, ami Ausztria veszélyére lehet. Abban az időben hangzott ez jó «Debreczeni Ellenőr»! amikor csak a paraszt adózott, az országukat is még a paraszt csinálta, de a parasztnak semmi joga nem volt s ha az országuton végezte a vármegye robotját, a robogó hintó bakjáról a zsinóros hajdu kevélyen kiáltotta elébe: «Térj ki paraszt!» s kőmadzagos gyeplővel sovány lovait rán-

gatva nyikorgó kenetlen fakó szekerevel kitért, hallania kellett a sértő gunyt: «Földi, a kerékagy siratja a hájat,» A robogó hintóban ülő adminisztrátor aristokratikusan sima arcán pedig játszott a tetsző mosoly.

Annak a kiváltságos dölyfös, de Bécsben bókoló osztálynak tudvalevőleg nem a közjogi ellenzék az utódja, hanem a dicsőséges kormánypárt. Hiszen az ellenzék, amidőn Magyarország jogait Bécs ellen védi, a néptől sem jogokat akar elvenni, hanem ezeket vele közölni s ha az adó nyomasztó voltát s még a mellett oly felhasználását is látja, amilyen a kvótaemelést és általában a közösügy telhetetlenségének kielégítése, a miből következetesen foly Magyarország jogi önállóságának elmaradása, erőinek öncél helyett idegen érdekekre eltékozlása: a «Ne fizess magyarom!» — a kiváltságos osztályok, a fizetésre szavazó kormánypárt és a fizetésre kényszerítő kormány ellen nem kisebb jelentőségű, mint az ország érdekének, az állami önállóságnak törvényes jogvédelme.

Ez a közjogi ellenzék nem fizetési hajlandósága megértésének a kulcsa. A kormánypárt fizetési készségének is van magyarázata, ez, hogy neki is fizetnek. A nagybirtokosok fizethetnek, mert fizet nekik a nagybirtok, jövedelemben és a kiváltságos helyzet, előjogokban. A hivatalnokoknak fizetnek munkájokért, amit megérdemelnek: de hogy ezt a megélhetési forrást el ne veszítsék: el kell tűrniök, hogy

A vég után.

Elhítem magammal olykor,
Hogy sorsom az elődök sorsa.
Ha elromolt tudóm, gerinezem,
Bejutok majd én is a sorba.
Sok szépet irnak majd felőlem,
És kapkodni fogják a könyvem,
Sőt hogyha lesz egy kis szerencsém:
Siremlékhez juthatok könnyen.

Megtesznek a magyar költészet
Korán lefutott csillagának,
Ki sok reményt czipelt magával
S kiért jogos a köny, a bánat.
«Mi lehetett vón' még belőle? . . .»
Majd fogja a riporter írni;
Szóval: lesz majd csóttól dicsőség,
Nincs hát okom panasza, sirni . . .

. . . De azután eszembe ötlök:
Pár kurta sor, mit eddig irtam,
Néhány könyvessepp . . . Mily n kevés ez
És fél lábam immár a sirban.

Nem olvassák, el is felejtik
Velem együtt hal meg e pár sor;
Az eletrajzom ennyi lesz csak:
Született és meghalt a jámbor . . .

Ady Endre.

Az első hipotéka.

— A «Debreczen» eredeti tárczája. —

Írta: **Paul de Gerros.**

— Mi baja Rainelnek, hogy ilyen moró-zus? — sugta Brael Félix az ügyvédi irnok Robertet Adolf bírósági jegyzőnek.

— Nem értem.

— Jó multság lesz, vele szemben ülni az asztalnál.

— Ugyan mit! Az ember megszokja, — válaszolta az előbbi.

— S a mellett mennyi időt enged magának az «ujja tisztogatására,» mint mondja.

— Ugyan! Henriette kisasszony bizonyára a közelében lesz. Kis udvarlás nem megvetendő dolog.

— Na, nem hiszem, hogy udvarló kedvében van. Nem vagyok ugyan kíváncsi, de mégis szeretném tudni, mi mártá meg —

mondá a jegyző, és az üvegajtó felé pislogott melyen keresztül látni lehetett Henriette kisasszonyt likörös üvegek megett a buffetben. A kisasszony szorgalmasan himezett,

— Csend, itt van ő!

— Jó estét uraim! — szólt Rainel Julien olyan hangon, mely inkább melanchóliát, mint bosszuságot árult el.

Anélkül, hogy egy szót szólt volna, kitérítette asztalkendőjét és enni kezdett.

Négy év óta volt együtt e trió ebédel. Négy év óta találkoznak itt a Hotel Perro külön szobájában . . . Verdelaix város első fogadóijában, melyben az asztal kétes tisztasága asztalabrosszal volt fődve. Délben és este találkozott a három állandó vendég: Brael az ügyvéd irnoka, Robertet a törvényeségi jegyző és Rainel Julien, az adószedő.

Verdelaix lakosai sokat évelődtek a három kényszerű agglégényen és csufolódtak:

— Na! Ki fogja elhódítani a menyasszonyt, s Henriettet? ki viszi el hármuk közül a többi elő a díjat?

A díj tekintélyes hozományból állott, mert Perro papa, a ki üzletét értette és vendégeit nem szokta zsiros falatokkal jóllakolni, szép összeget tett felre, mely az adott pilla-

szavazatukat oda kell adniok a kormányhatalom pressziója alatt, ennek támogatására. Az üzlet embereket, vállalkozókat, a nyert koncessiókból előálló nyereményel fizetik és kötik le. A kormánypárti sajtó, működik a hatalom gépnymása szerint: mert fizetik. A kormány közegei és egész apparatusa mind-mind fizettetik, egy vagy másképpen, tehát készségesen fizetnek és nemis csodálkozunk rajta, hogy az ország azon helyzete mellett is, a melyben élünk a kiegyezés óta és aminek méginkább nézünk elébe a kvótaemeléssel, a „jog, törvény és igazság” korában, nem mondják, hogy: „Ne fizess magyarom!”

„Ne fizess magyarom!” Ez a jelszó csak a közjogi ellenzék szájából indokoltan jogos, mert ez tartja tántoríthatlanul szem előtt a Magyar Állam jogait, törvényeit és igazságát s ez érzi ezeknek szembeszökő kijátszását s megsértését; csak ezt bosszanthatja vérig sértőleg az az elbizakodott guny, amelyet a kormánypárti sajtó szemérmetlenül ellene szór olyan cikkekben, mint a „Debreczeni Ellenőr” fennebb említett: „Ne fizess magyarom!” című cikke is.

Jaj volna annak az önző pártnak, ha az ellenzékhez tartozók komolyan megtagadnák a fizetést s nem volna a kormánybérenczeit miből fizetni. Akinek van valami közjogi érzéke és erkölcsi érzése, megérti annak a cikknek irányzatát és alkalmi célját. Csodálkozunk nagyon, hogy a „Debreczeni Ellenőr” felvette a kétségtelenül kormánypárti bérencznek e szemérről került cikket.

A közjogi ellenzék szegény, de azért sajtója megél önemérségéből, dolgozik elvűséggel, bárha nem merit a kormánypárt rendelkezésére álló, az ellenzék véres adóverejtéből is összehozott köz-államjövedeleméből; sajnálattal látja, hogy az a nemzetre nézve áldatlan, sőt egyenesen káros célokra fordítatik... de azért fizet kényszerűleg, nem csoda hogy sóhajtással, amidőn látnia kell,

hogy a kormány miként gazdálkodik a Magyar Államéból az Osztrák hízalására, hogy hatalmi örök üdvösségét biztossítsa az ily nemzetgyilkoló rendszerrel.

Ne csodálkozzanak rajta a kormánypárti írók, ha a közjogi ellenzék elnevezte közülök azokat, akiket illet, eddig már: „tányérnyalóknak, farkcsóválóknak, hazaárulóknak, osztrák bérenczeknek, husos fazék, aranyborjú körül tánczó bálványimádóknak” sat. sat.: Vegyék meg ez illetékes jelzőkhöz ezt a halvány megjegyzést: irnak, gunyolódnak a közjogi ellenzék és sajtója ellen, mint fizetett kormány-csahosok.

— a — r.

Debreczen, november 22.

Az ipar állami támogatása. A képviselőház közgazdasági bizottsága már általánosságban es részleteiben tárgyalta a hazai iparnak adandó állami kedvezményről szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás során Hegedüs Sándor miniszter a taxatívren szer föntartása mellett foglalt állást. A kedvezmények mértékére nézve megjegyzi, hogy az ipari és kereskedelmi kamarák összes kívánságait jegyzékbe foglalta s mondhatja, hogy alig egy-két kamara kívánságai mentek tovább a törvényjavaslatba foglalt kedvezmények mértékénél. A mezőgazdasági gépipar most már annyira fejlődött, hogy új gyárak útján való mesterseges konkurrenciával csak gyengíthetné. A mi a közszállításokat illeti, e téren a kormány jó példával jár elől, s most már eddig is nem csekély eredményt ért el. Hogy a fővárost sanyaru pénzügyi helyzete, oly eszközök használatára is kényszeríti, a melyek az iparnak ártanak, azt mindnyájan tudjuk. A főváros anyagi viszonyai azonban legalább egyelőre korlátokat szabnak az e téren tehető intézkedéseknek, melyek a viszonyok javulásával mindenesetre fontolóra lesznek v endők.

A részletes tárgyalás során az állami kedvezményekben részesülő új gyárak közzé fölvetettek: a selyemsodroggyárak, továbbá a műtrágya-, maláta-, dextrin-, burgonya-zörp-, növényi olaj-, katángpörkölő-, pótkavé-gyárak, tejtej ipari cikké feldolgozó telepek, rizshéntoló-malmok, a mennyiben hazai rizst dolgoznak föl, sózott, szárított, füstölt hus, kolbász és kolbászfeleket készítő ipartelepeknek kizárólag kiviteli üzletága, cognac-gyárak, melyek

borból, vagy törkölyborból lepárolás útján állítják elő a cognac-ot, amennyiben a rendelkezéssel megállapítandó ellenőrzési szabályoknak magukat alávetik, végül az ásványolaj-gyárak és ásványolajat, továbbá kálicsokat kutató és termelő vállalatok. Kimondatott továbbá, hogy a kézműiparosokból alakult szövetkezeteknek bizonyos cikkek előállítására adható kedvezmények ugyanazon esetekben, a mezőgazdaságból alakult szövetkezeteknek is megadatnak.

A kvóta.

„Parturiunt montes et nascitur — ridiculus mu.” Ha a hosszan vajudó kiegyezésnek az lett volna vége, amit a fabula mond, mi magyarok is kedélyesen legalább megmosolyogtuk volna, ha a „jog, törvény és igazság” mesterének bábasága alatt Magyarország ügye csakugyan jogos, törvényes és igazságos épségben került volna ki belőle s nem csempészte volna különben a gazdaságilag vajudó betegágyába a 34/4% kvóta szörnyszülőltjét, amely nem nevetseges, hanem nagyon is fájdalmasan réttentő jövevény, mert a Nemzet életéréjét még jobban kiéli, mint azt eddig is tette az a „vadházasság”, melyben Magyarország Ausztriával él.

A vajudás utolsó jelenetét tegnap játszotta le a két hetes bizottság, a melynek ülése déli 12 órára volt kitűzve, de felegyre járt az idő, a mikor az osztrák kvóta bizottság valamennyi tagja megjelent a képviselőházban. Az első emeleti termék egyikében volt a tanácskozás.

A míg a hetes bizottságok tagjai szálíngóztak, a folyosón több képviselő és újságíró leste az eredményt.

Pulszky Ágostot, aki szintén tagja a hetes bizottságnak, többbe megostromolták, meonyi lesz a kvóta.

— 34.4, felelt Pulszky.

— Nem is lesz abból törvény dec. végéig, szolt Justh Gyula.

Kevesen hitték el Pulszkyknak, hogy 34.4 lesz a magyar kvóta, mert a bécsi lapok is 34.38-at jeleztek végső számul. Annál nagyobb volt a meglepetés, mikor alig negyedórai tanácskozás után megtudták a folyosón, hogy a két hetes bizottság már megállapodott a kvóta arányban és a kvóta 34.4.

A tanácskozás folyama: Az ülés Schönbörn gr. és Tisza Kálmán elnöklésével nyilt meg.

Schönbörn gr. az osztrák bizottság elnöke előadta, hogy az ő kollégáinak körében

— Henriette! . . . Henriette! . . . sut togtá lázasan s többet nem mondhatott.

Végre leküzdve izgalmat, folytatta.

— Ön nagyon jó — gyónok önnek. Tudja meg gondom okát. Nos: az vár reám, hogy szegényenel, gyalazattal elűznek Verdelaiból. Oh Istenem . . . Nemde ön tudja, hogy tegnap este Bordeauxban voltam?

— Igen, vettem észre, hogy nem volt az asztalnál.

— Az estét a kereskedők kaszinójában töltöttem, játszottam . . . vesztettem . . . többet vesztettem, mint nájam volt . . . 1500 frankot becsület szóra . . . ma reggel, mikor haz tértem, 1500 frankot kivettem a pentzárból és elküldtem. Játékadósság — becsületbeli adósság 24 óra alatt ki kellett fizetnem. Azt gondoltam, hogy négy-öt nap mulva ismét kiegyenlítem a hiányt. Apámat aartam rá megkérni vagy érem gyűjteményemet eladni, de mindenesetre úgy számítottam, hogy a hét vége előtt a pénz ismét a kasszámban lesz. Most pedig azt sürgönyzi a barátom Bolsachól: „Penzárvizsgálat nálad holnap.” Henriette kisasszony, most felfoghatja helyzetemet.

— Ez az egész? — kiáltott a leány néhány pillanat mulva csak örülve.

— De én rettenetesnek találom. Magamon kívül vagyok — egészen kétségbeestem. Rainei újból elfődte a szemét a kezével.

natban, a mikor az álmodott kérő jelentkezik, családok lesz. Természetesen Pero papa nem akarta Henriettejét az első jötménnek . . . és miután pénze volt, pénznek még kellett hozzájönnie, vagy pedig a vőlegénynek valami igen jeles urnak kellett lennie.

Henriette kisasszony, a ki egy bordeauxi penzióban nevelkedett és onnan finomult izessel tért vissza, a fősulyt jövendő helye megválasztásánál más pontra fektette, mint atyja. Először is ő maga akart választani és nem akarta, hogy helyette más válasszon, másodsor az ő felfogása szerint nem kellett, hogy a vőlegény gazdag legyen földi javakban, ha csak szerelmet, sok szerelmet nyujthatott, mert „gazdagság nem boldogság.”

— Henriette kisasszony, nincs önben egy parányi gyakorlat és megfontolás. Ön éppen nem modern.

Azon az estén, melyen a triót megismerjük, Rainei Julien igen rossz kedvű volt. — Az etkezés kedélytelenül folyt le, Bruel és Robertet csupa kiméletből Julien iránt egymással sem beszélgettek. Alig értek a csemegéhez, gyorsan kerekét is oldottak és társukat átengedtek rossz kedvének.

Rainei ülvé maradt az asztalnál, fejét a kezére támasztotta és behunyta szemét. — Erőhetetlenül, felig szakgatottan mormogott néhány szót:

— Megbecstelenítve! — Honnan vegyem

a pénzt — jövöm tönkre téve — enyéim kétségbeesve!

Egy ideig úgy ült ott, mikor a vállára nehezedett egy kéz és egy hang halkán a fülebe sugott:

— Bateg ön, Julien ur?

— O, Henriette kisasszony, mennyire megijesztett, — szolt a fiatal ember megrezzenve és felkelt.

Egymás szemébe néztek, de nem beszéltek.

— Nem, nem, — szolt hoszas hallgatás után Rainei, — nem vagyok beteg.

— Miért olyan szomorú?

Rainei sóhajtott.

A fiatal leány újra kezdte.

— Ha megmondja, mi bántja, talán segíthetek . . . Ön itt annyira egyedül van, egyedül a mi kis városkánkban . . . nincs senkije, a kivel bizalmas lehetne! Talán nagyon illetlen dolog, a mit teszek . . . fiatal leány ne avatkozzék ilyen dolgokba . . . de a mikor láttam, hogy ön milyen boldogtalan . . . annyira sajnáltam . . . ide jöttem, a nélkül, hogy megfontolnám.

A leány halkán beszélt, lesütött szemmel és kézi munkáját ide-oda forgatta, hangja reszketett, pedig erőlködött, hogy nyugodtnak lássék.

Ismét szünet. Azután az adószedő olyan kézmozdulatot tett, mintha megakarná ragadni a leány kezét.

fölmerült az az eszme, hogy még egyszer érintkezésbe lépjenek a magyar kvótabizottsággal. Minthogy ő és társai agy értesültek, hogy a magyar bizottság ezt a lépést szívesen fogadja, nem késlekedtek az új tárgyalás megkezdésével.

J a v o r s z k y lovag, az osztrak hetes bizottság részéről előadta, hogy miután az osztrákok utolsó szava 34-525-ös magyar kvóta volt, a magyaroké viszont 34-25, e két szám közt kell proponálni a végleges számot, A kellő közép szám 34-387, de e szám helyett kerekszámot, 34-4-et ajánl, mert a különbszet csekélység. (1)

A magyar bizottsági tagok, annak hangoztatásával, hogy e számok jogossá tételére nem is merik, kijelentették, csak hogy megszűnjék a huzavona, állami érdekből elfogadják a javaslát (1)

A megállapodásnak négy pontja van:

1. A kvóta arány tíz évig való, illetőleg most már 1900 január elsejétől 1909 deczember utolsó napjáig.

2. Míg a vámközösség tart, a vámjövetelem a kezelési költség után a közös kiadások fedezésére fordíttatik.

3. A kvótaarány 34-4 magyar és 65-6 osztrak részről.

4. Az 1872: IV. törvény czikk hatálya, vagyis a határörvidék külön precipuuma megszűnik.

Mikor a megegyezés megtörtént, Dumba, az osztrak bizottság tagja köszönetet mondott a két elnöknek és a két előadónak. Javorszkinak és Falknak faradozásukért. (Volt is miért!)

Enekutánna az osztrak bizottsági tagok a megállapodást közös protokollumba kívánták foglalni, melyet az elnökök és előadók aláírnak.

F a l k magyar előadó ezt szükségesnek tartotta, de mivel az osztrákok nagyon ragaszkodtak hozzá, a magyarok sem bánták, sőt trefasan megjegyezték, hogy aláírniuk ok mindent, csak a kvótát meg kellene már a d o l o g n a k.

A közös protokollum szerkesztése alatt az osztrak bizottsági tagok egy része távozott. Mikor Dumba elment, ezzel bucsuzott a Falktól:

— Igazán, megkönyebbült a szívvel a v o z u n k. (Elhisszük)

— Mi pedig megkönyebbült a szívvel a d u n k, felett Falk. (Ezt meg érezzük).

A közös protokollum elkészülte után a

A leány megindultan habozott válaszával és azután anélkül, hogy maga hinné, csak azért, hogy mondjon valamit, tudva, hogy frázist mond, szólt:

De 1500 frank nem oly nagy összeg, azt itt könnyen megkaphatja. Egyik barátja bizonyosan ad önnek kölcsönt néhány napra.

— Igaz barátaim nincsenek; idegentől pedig nem kérhetek, mindjárt kiszűlné a valóság.

Ujból hallgatás. Tekintetük egymásba furódott és mintha Henriette szép barna szeme könnybe lábbadna.

— Julien ur, ha ön akarná...

A szó oly halk volt, hogy mint gyenge szellő legyintette a férfi fülét és Julien mégis megremegett tőle.

— Ha megengedné nekem — folytatta a leány.

Julien a kezéhez kapott és erősen megragadta.

— Nem szeretném, hogy azt gondolja, hogy érdekből cselekszem... azzal a szándékkal, hogy önre kötelezettséget rójak. De ha akarná — a pénzem megvan — az enyém — apám nekem adta — a takaréka kellene tennem — vegye, fogja.

A leány felsóhajtott, mint a kinek teher hull le a szívére. Könnyeláradt szeméből gyöngyökben hullott a könny a fiatal ember kezére. De Henriette szeme kiderült és a könny Julien szemében jelent meg. Mily bolond is

magyar kvóta-bizottság plénuma tartott ülést, hogy ratifikálja a megállapodást.

Az osztrak bizottság plénuma Bécsben fogevégből ülést tartani.

A magyar kvóta-küldöttség, délután egy órákor tartott ülésén a hetes albizottság megállapodásait helyeslőleg tudomástul vette, mire Tisza Kálmán elnök a kvóta-küldöttség működését befeljlesztette ki. Erre Szmcresányi püspök a küldöttség nevében köszönetet mondott az elnöknek, az előadónak, a miniszterelnöknek és a pénzügyminiszternek sikeres faradozásukért. (Kath. püspök a kalvinista Tiszának!)

Ezután Széll Kálmán, miniszterelnök lecdületes beszédben méltatta nagy fontosságát annak a munkának, a melyet a kvóta-küldöttség végzett.

A két kvóta-küldöttség megállapodásait kvóta-törvényjavaslat alakjában Széll Kálmán miniszterelnök ma fogja a Haz elé terjeszteni. (Parturiunt montes et nascitur ridiculus mus. Örvendj és fizess jó Magyar!)

A háború.

Ladysmith eséletét meg most sem erősítik meg, de nem is tagadják, habár az utóbbi hírek mind Londonon at jöttek s a ha ügy-miniszteriumnak módjában lehetett volna őket megczafolni, ha nem igazak. Hivatalos értesítést Ladysmith sorsáról november 11-ike óta nem adott ki az angol hadügyi hivatal s London, a hol szintén elterjedt a Ladysmith eiesetéről hírek, nem nyugtatja meg a Standard-nak két november 17-ikeről kelt távirata, hogy Ladysmith még all s White tábornok el van látva hadiszerral és élelmiszerrrel, mert a fegyverletét még 18-án is megtörténhetett. Tudvalevő dolog s ezt az angol táviratok is megerősítik, hogy Joubert tábornok november 18-án indult lefelé, meg az nap eljutott Colenzó alá s hétfőn, november 20-án már Estcourtion is túl volt s a Pietermaritzburgnak vívő uton találkozott Schalk-Burger kommandójával. A közelebbi napok talán bővebb és őszintebb híreket fognak hozni Ladysmith sorsáról.

Nagy az aggodalma az angoloknak a Fokföld magatartása miatt, mert mennél jobban lefelé hatolnak a burok a Fokföldre, annál nagyobb lesz folyton a seregük, a nélkül, hogy Transzvalból vagy Oranzsból újabb segítő csapatokat kapnának. Ez a körülmény arra mutat, hogy a fokföldi bur nép az angol kormány minden fenyegetése mellett, kezd átpártolni a burokhoz.

voltam addig — gondola Julien — mily egoista, mily háladatlan; eddig, ha Henriette gondoltam, csak gunyolódtam, mindenben fölényesnek éreztem magamat, sokkal fölényesebbnek, semhogy nőül vegyem.

És ime a szükség pillanatában ő nyújtja a mentő kezét. Megmenti őt a szerencsétlenségéből — erre volt szükség, hogy felismerje, mily jóság, gyöngédség, önfeláldozó szerelem rejlik e leány szívében.

— Felve felett Henriette nek: — Tehát ön nem meri az első hipotékát adni a szívére?

A leány elpirult, nem felett.

— Nem — bocsásson meg Henriette kisasszony — nem akarom bántani és a mit oly nagyilekűen felajánl...

— Ön igent mond?

A leány ellibbent és pár percz mulva hozta a bankjegyeket.

Néhány hét mulva nagy izgalmat okozott Verdelaishen, hogy Henriette kisasszony Ramei Julien adószedőnek adja kezét, szívet.

Biztosan hitték, hogy a bírósági jegyző lesz a választott.

De a vőlegény megígérte, hogy többé kártyát nem vesz a kezébe.

A fokföldi viszonyokra nézve érdekes levelet közöl Fokvárosból a Köln. Ztg. Minden megérett, ugymond elevel a többi közt, a Fokföldön egy általános fölkelésre, s hogy ennek milyen következményei lehetnek a háború későbbi folyására, környü eltalálni. A fokföldi burok magatartása annál fenyegetőbb, mennél kedvezőbb hírek jönnek a natáli harcztérről. A kormánynak ezért gondja van rá, hogy a Fokföldön lakó nepek is csak megezenzurázott értesítéseket kapjanak. Ez az oka annak is, hogy nem bocsátják el a mostani fokföldi miniszteriumot, bár ennek a burokhoz való szimpátiáját sokkal jobban ismeri az angol kormány, mint a közönség maga. Schreiner miniszterelnök és kabinetjének az elbocsátása most e pillanatban, a mikor a burok, győzelmeiről beszél mindanki, nagyon könnyen lángba boríthatná az egész fokföldi gyarmatot, ezt pedig Angliának föltétlenül meg kell akadályoznia, mert elleukező esetben kockára vau teve egész délafrikai uralma.

Az angol lapok érdekes kimutatást közölnek arról, hogy mennyi kárpótlást, ugynevezett vérdíjat kapnak azok a tisztek, a kik a háboruban megsebesülnek, vagy mennyi a nyugdíja amá tisztek özvegyének és árváinak, a kik a háboruban elesetek. Ha egy tiszt a csatában karját, lábát vagy egy szemét veszti, rögtön kiűzetik neki egy évi illetményét, azután annyi pénzt, a mennyibe egy mülab, mükar, vagy müszem kerül. Egy év múlva azután az illető tiszt nyugalomba mehet és rangjának megfelelő nyugdíjat szerez.

A tábornok nyugdíja 400 font sterling (4800 frt) az ezredesé 300 font, az őrnagyé 200, a kapitányé 100 és a hadnagyé 70. Egy veszedelmesen megsebesült tiszt az államtól annyi kárpótlást kap, amennyi két évi fizetésének felel meg, azonkívül pedig nyugdíjat is kap.

A csatában szolgálat közben elesett tisztek özvegye és árvái a törvény szerint nem kapnának nyugdíjat, az állam azonban kegyelemdíj címen rendes penziót ad nekik. A háboruban elesett ezredes özvegye 200 fontot kap evenként, minden gyermeke pedig 24 fontot; az őrnagy özvegye 140, a kapitányé 100, a hadnagyé 80 fontot kap. Ha a tiszt a háboru alatt nem csatában, hanem valami betegség következtében halt meg, özvegye rendes penziójának csak a negyedrészt kapja.

KÜLFÖLD.

Törökország. A porta azoknak a nagykövetségeknek, a melyeknek kormányai Törökországban postahivatalokat tartanak fönn, azonos tartalmu jegyzéket adott át, a melyben e postahivatalok ellen ismételtan tett lépéseire és a török postának időközben végrehajtott reformjára hivatkozva azt kívánja, hogy az idegep postahivatalokat utasítsák, hogy tiltott iratokat ne szolgáltatassanak ki s egyszersmind kijelenti, hogy ebben az ügyben fontartja magának a jogot újabb lépések tételére.

Vilmos császár Angliában. Windsorbán a királyi kastélyban nov. 21-én adott diszebéden az első poharköszöntőt a királyné parancsára a walesi herceg mondotta a német császári párra, mire a zenekar a német nemzeti himnuszt játszotta. Azután fölállott a német császár s az angol királynő egészségére üritette poharát, mire a zenekar a brit nemzeti himnuszt játszotta. A walesi herceg azután Frigyes császár özvegyét köszöntötte föl. Ezt a köszöntőt is a német nemzeti himnuszt követte. A Georghalban adott diszebéden Vilmos császár Viktória királynő jobbán ült, vele szemben pedig Augustia Viktória császárné foglalt helyet balján a walesi herceggel.

Távirat.

A delegációk egybehívása.

Budapest; nov. 33. A hivatalos lap mai száma közli azokat a királyi kéziratokat, amelyekkel a delegációk november hó 30-ára Bécsbe egybehívattak. A Széll K. magyar miniszter-elnökhez intézett királyi kézirat így szól:

Kedves Széll! A közös ügyek tárgyalására a magyar országgyűlés részéről az 1867. évi XII. törvények értelmében az 1899. évre kiküldendő bizottságot, valamint a birodalmi tanács által az 1867. évi december hó 21-én kelt törvény alapján az 1899. évre megválasztott bizottságot, a r é s z ü k r e t ö r v é n y i l e g meghatározott teendőik elintézése végett folyó évi november hó 30-ára Bécsbe ezeanol egybehívom. Midőn ehhez képest egyuttal közös miniszteriumaimat alkotmányos elöterjesztéseik megtételére utasítom, megbízom Önt, hogy a magyar országgyűlés bizottságának kiküldése és a bizottság tagjainak egybehívása iránt intézkedjék.

Kelt Bécsben, 1899. évi nov. hó 19-én,

Ferencz József s. k.

Széll Kalmán s. k.

Megnyilik a népkönyha.

— A mai tanácsülés döntése. —

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, nov. 23.

Debreczen városának tanácsa ma tartott ülésén egyhangulag elhatározta, hogy a népkönyhá, melynek kérdése eddig sürgetőleg állott a tanács előtt, par nap múlva felállítja.

Száz meg száz szegény embernek fog e hír öszinte és igaz örömet okozni, a kik ez ideig nem tudták, hogy a dermesztően hideg téli hónapokban miként s hogyan fognak megélni?

A nőegylet, mely a múlt évben ritka önzetlenséggel tartotta fenn a város segélyével a népkönyhát, anyagilag teljesen kimerült, s egyáltalában nem lett volna legjobb akarata mellett sem képes ez idén is fenntartani.

A debreczeni többi jótékonyági egyletek pedig a maguk szegényekkel vannak elfoglalva, sem pénzük, sem idejük nem volt a népkönyha ügyét felkarolni.

Természetes dolog, hogy ilyen viszonyok között a közönség a sajtó egyenesen a várostól, mint Debreczen legfőbb erkölcsi testületétől várta a kezdeményező lépést. Várta ezt mindenki annyival is inkább, mert a nőegylet egy gondolt a naponkénti felügyelet gondját szívesen átvette a város vállairól.

Az utóbbi napokban, a mikor a városi tanács előkészítette a népkönyha ügyeit, a helyi sajtó is sűrűn foglalkozott a kérdéssel. Különösen lapunk volt az, a mely erősen hangsúlyozta, hogy Debreczennek az emberbaráti téren is vezetni kell, s csak reputációját védi meg, ha a népkönyha felállításával segít az inségeseken.

És a tanács (a Debr. Ellenőr tájékoztatáságával szemben is, a mely még ma reggel is a nőegyletet biztatja a népkönyha felállításával) ma délelőtt tartott ülésén egyhangulag kimondotta, hogy tekintettel a nőegylet anyagi helyzetére a népkönyhát maga fogja felállítani.

Megszavaz pedig e célra egyelőre 300 frtot. Ehez csatolja egy magát megnevezni nem akaró jótékony egylet 100 frt. adományát ez összesen 400. Ez magában elegendő a népkönyha megnyitására, a melyet a magánosok úgy is nap-nap után támogatni fognak.

A gyűlés folyamán felállott Bockó Sámuel r. főkapitány és kijelentette, hogy 50 frtot, melyet egy uri ember ma d. e. hivatalának asztalán felejtette, felajánlja a népkönyha javára,

A tanács Bockó Sámuel e kijelentését örömmel vette tudomásul. Ugyszintén azt is, hogy egy működvelő színelőadás jövedelmét. 18 frtot, mely a főkapitányságnál van letétbe helyezve, szintén kiutalja.

A népkönyha helyisége ott lesz, a hol a múlt évben volt, azzal a különbséggel, hogy a bejárat most a Burgundia utca felől lesz.

A naponkénti felügyeletet a jótékony nőegylet tagjai vállalták el.

Par nap alatt rendbehozzák a helyiséget s valószínűleg még a jövő hét folyamán meg fog történni az ünnepélyes megnyitás.

Dicséret érte Debreczen város tanácsának.

HIREK.

* **A 84 éves főpásztor.** Agg püspökünk K i s s Á r o n tegnapelőtt, 21-ikén ünnepelte 84-ik születés napját. Nem kísérte semmi zaj semmi bankett az igazán ritka ünnepély, de szívvel-lélekkel részt vett azon egész Debreczen. Tegnap és még ma is, számosan keresték fel a szeretett főpapot s jégáz szívből kívánt neki mindenki friss erőt és még hosszú ezután is szeretettel fűzzük a magunkét s kívánjuk, hogy az ő kiválasztottakéhoz hasonló életéhez igen sok boldog és meglepedést hozó év csatolódjék. Ad multos annos!

* **Tanárbeiktatás a főiskolában.** A debreczeni ós kollégiumban szombaton délelőtt nagy ünnepség lesz. Erős Lajos theologia és P. Nagy Zoltán gymnasiumi tanárokat fogják beiktatni. Képvisele lesz a tiszántuli egyházkerület Kiss Áron püspök és gróf D é g e n f e l d J ó z s e f f ő g o n d n o k k a l. A debreczeni egyház Simonfy Imre kir. tan. polgármesterrel. Meghívtak az ünnepélyre köréletünk kiválóbb alakjait is. Az ünnepélyre mely szombaton délelőt 9 órakor veszi kezdetét a kollégium igazgatósága a következő meghívót bocsátotta ki. Meghívás. Van szerencsenk a n. é. közönséget tanárbeiktatási ünnepélyünkre tisztelettel meghívni. Debreczen, 1899. nov. 22. A főiskolai igazgatóság. — T a n á r b e i k t a t á s i ü n n e p é l y s o r r e n d j e a főiskolai diszteremben 1899. nov. 25-én. 1. A főiskolai énekkar éneke. 2. Főtiszt, és mélt. Kiss Áron püspök ur megnyitó beszéde. 3. Erős Lajos theol. tanár székfoglaló értekezése. 4. P. Nagy Zoltán tkép. 6. Főtiszt, és mélt. Kiss Áron püspök ur beiktató beszéde. 7. Csiky Lajos akad. igazgató beszéde. 8. Sinka Sándor főgymn. igazgató üdvözlő beszéde. 9. Kovács L. tkép. ig. beszéde 10. A főisk. énekkar éneke. Az ünnepély d. e. 9 órakor veszi kezdetét. Debreczen, 1899. nov. 22. A főiskolai igazgatóság.

* **Munkás szanatóriumok.** A belügyminiszter érdekes leiratot küldött ma Debreczen városához és Hajdúvármegyéhez. Dr. Wosinszky István balfai fürdőtulajdonos nemes tervét ajánlja pártolásra, a ki balfai fürdőjében munkásszanatóriumot akar létesíteni. Szegény sorsu munkásaink érdekeit véve tekintetbe igen szép a terv s kívánatos annak megvalósítása. Dr. Wosinszky a szanatóriumot egyelőre 100 ember számára tervezi, kik nyáron 98, télen pedig 1 frt 08 krtért teljes ellátást nyernek. A fürdés teljesen ingyen lesz. Gyógydíjat fizet egy fürdő idényre, vagy a betegség tartamára egy munkás 3 frtot. A gyógyszereknél és kötszereknél 25% árengedményben lesz része. Mindenesetre üdvös a terv, s munkásaink érdekét a betegségben — tehát a legválságosabb pillanatokban karolja fel. Kivána-

tos volna, ha a magyar közvélemény, melynek egyik előkelő faktora a városok és megyék törvényhatósága — a munkás szanatóriumot erkölcsi támogatásban részesítené.

* **A főorvos felhívása.** Sárváry Gyula, Debreczen város t. főorvosa holnap az alábbi felhívást fogja kibocsátani, melyet az összes gyógyszerárakban feltűnő helyre kell kifüggeszteni.

Felhívás!

Tudomásomra jutván, hogy a kereszttel jelölt antipyrin, a gyógyszerárak által kézi eladásban is kiadatik, mely gyógyszer pedig az ide vonatkozó miniszteri rendelet alapján esakis szabályszerűen kiállított és napi dátummal ellátott vényre szolgáltatható ki, annál fogva hivatalos tisztelettel figyelmeztetem, miszerint az ez ellen vétők ellenében teljes szigorral fogok eljárni.

Debreczen, nov. 22.

Dr. Sárváry Gyula
t. főorvos.

* **Presbyteri gyűlés.** Az ev. ref. egyház presbyteriuma a f. évi nov. 19-iki gyűlésen el nem intézett ügyek tárgyalása végett f. évi november 25-én szombaton d. u. 4 órakor másodszori meghívásra gyűlést tart, melyen az egyházi törvények 90-a értelmében a jelenlevők többsége határoz. Debreczen, 1899. nov. 23. Az elnökség.

* **A magy. kir. adóhivatal új helyisége.** A magyar királyi adóhivatal, a mely eddig a Kossuth-utczán a pénzügyigazgatósági épületben székelt, — tegnapelőtt új helyiségbe költözött át. A adóhivatal új, czélszerűbb és modern helyisége a piacz-utca 58. számú házban, a kereskedelmi és iparbank bérházában van.

* **A brazanzai herczeg látogatásai.** A Debreczenben álmásozó Vilmos huszárezrednél teljesíti szolgálatait Don Miguel brazanzai herczeg fia, aki tegnap kezdte meg látogatásait Debreczen előkelősegeinél. Első látogatását Dr. Wolaffka Nándornál tette, hol hosszabban időzött. Itt emléjük meg hogy a herczeg edes atyja Don Miguel ezredes Debreczenbe érkezett s a 39. gyalogezred tisztikara ma diszbedet rendez a tiszteletére.

* **Az iskolák megnyitása.** Tegnap részletes tudósításban és hiteles adatokkal adunk számot az eg szségügyi bizottság által hozott határozatokról, a melyekkel javasol'a, hogy hétfőn, november hó-27-én az összes elemi iskolák megnyitassanak. Ezen javaslat alapján tegnap a polgármesteri hivatal elrendelte az iskolák megnyitását s tde vonatkozó utasításait a mai nap folyamán fogja kiadni az iskolaszekék elnökeinek. Dr. Sárváry Gyula tiszti főorvos javaslata alapján egyuttal arra is megkéri a polgármesteri hivatal az iskolaszekék elnökeit, hogy a hatáskörükbe tartozó elemi iskoláknál rendeljék el, hogy a tanítás reggel kilencz óra előtt semmi esetre se vegye kezdetét. A kora reggeli órákban ugyanis legművelebb e levegő s a kis gyermekek akkor vannak legkönnyebben kitéve a meghülésnek. Természetes, hogy az aprógyerekek egészségi állapotának jól felfogott érdekében e kérelem teljesítése elől nem zárkozhatnak el az iskolaszekék elnökei. Vegül megemlítjük, hogy a negy nap óta skarlátban tegnap fordult elő egyetlen megbetegedés.

* **Csendélet a külteleken.** A külteleken, mint ilyen téleői időkhöz illik, botrányosan csend s az élet. Egyik-másik szőlőben alga-ig törnek fel egy éjjel 3—5 pajtánál többet. Kezelebb a Széchenyi-kertben Kovács Károly költ. s. e. pénztárnok, Varga Lajos és Szilágy Károly pajtáit törlek felesupán. A Teglás-kertben is volt csekély hat betörés s a többi szőlőkben is körül-belül egynehány. Nagyon helyesen van ez így. A mezőrendőrségnek más dolga is van: csak nem őrizheti a sölőskerteket; a csavargóknak azonban semmi dolguk se lévén: nem fonhatják össze tétlenül a karjokat. Ez eddig világos. Hogy azonban a

károsultak elfogadják-e ezt a magyarázatot, — arról még mi sem kezkeskedhetünk.

* **Elítélt párbajozók.** Nap-nap után akad a párbajozók városában, Debreczenben egy párbajtárgyalás. Tegnap a Bakó Gyula és Törő Imre közt lefolyt párbajügyben hozott ítéletet a törvényszék büntető tanácsa dr. Szeőke bíró elnöklésével. Felek kávéházi összeszólalkozásából kifolyólag ez év márc. 31. napján a Margit fürdő termében kardpárbajt vívtak, melyben mindketten megsérültek. — A törvényszék Bakót 14, Törőt pedig 8 napi államfogházra ítélte. Az ítéletet az összes érdekeltek megfellebezték.

* **A bolti szolga és a testőrszima.** A testőrszima nem olyan volt, milyenben annak idején B e s s e n y e i testőruramék a bécsi korzón jártak. Ez csak olyan halottkísérő testőr csizmája volt, tulajdonosa pedig K e r n á t s Gyula. temetk. intézet tulajdonosa egyszersmint. A csizma valamelyes uton R a j k o v i c s Samuel bolti szolga lábára került, ki elég kegyetlen volt a delceg c s i z m á r a n a d r á g o t húzni. Egyszerűen abból az okból, hogy ne egy könnyen ismerhessék fel a csizmat. Sajnos, Kernátsnak szeméi voltak és így a csizma sem maradt sokáig a véka, azaz a nadrág alá rejtve. Elég az hozzá, hogy a csizma felfedeztetett s a testőri lábbeli ügyében a rendőrség fog ítéletet mondani.

* **Egy szomorú temetés.** Impozáns temetésnek voltunk tegnap tanúi, amikor Nagy János gépjavitó-műhelyi gépész kisérte nyugvó helyére az öt tisztelő nagy közönség. Valóban fájdalmas érzelmeket keltett Nagy János tragikus végzetése s a fájdalmat fokozta az a köztudat, hogy gyors, ügyes, jóakaratu orvosi kezeléssel mellett Nagy János megmenthető lett volna.

Közölte lapunk, hogy Nagy János a gépjavitó-műhelyben egy létráról leesett s lába eltört. Ez délután 2 órakor történt. Öt óra múlva vétetett gyógykezelés alá s öt nap múlva meghalt.

A ki ismerte Nagy Jánost, a teljes férfierőben levő 33 éves munkaképes, vigkedélyű czimborát, az megdöbbenve értesült a gyászestéről.

Ez magyarázza meg, hogy mindazok, a kik közvetlenül vagy közvetve megismerték, mindannyian a fájdalom őszinte érzésével kísérték nyugvó helyére, de fájdalom! egyúttal azzal az érzéssel is, — a mit minden munkatársa egyértelműen hangoztat — hogy életét meg lehetett volna menteni.

A koszoruk nagyszáma is igazolja azt az általános szeretetet, melyben a megboldogult életében részesült.

A városi dalárda a háznál és templomban, a gépjavitó-műhely dalardája a temetésben énekelt a megboldogult felett s egyik kedves barátja igaz szívből eredt pár szóval bucsuztatta el.

Legeklatásabb bizonyossága Nagy János nepszerűségének az, hogy temetése napján egy gyűjtő bizottság alakult, mely bizottság Nagy János nevére alapítványt gyűjt az iparos tanonciskolában kiváló tanuló jutalmazására.

* **Ki akar katonatiszt lenni?** Ezentul minden művelt ember lehet katonatiszt, ha a testi és erkölcsi épsége megvan és leteszi a kadéti vizsgát. Mától kezdve tehát az osztrak-magyar közös hapseregben is igaz lesz az a napoleoni mondás, a mit a francia hadsereg sohasem tett hazugsággá, hogy t. i. minden közkatona bornyujában hordja a marsallbotot. Nagy örömet okoz az erről szóló rendelet, mely ma jelent meg a Rendei közlönyben, különösen az intelligens altiszteknél, kik eddig akármilyen tanult és veszes fiúk voltak is, ha a kadétskólát nem végezték el, vagy egyévi önkéntesek nem lehettek, hiába érdemelték meg mindenképen az előléptetést, a régi osztrák czopf tilalma miatt tisztékké soha sem lehettek. — Ezentul a ki sor alá kerül, a sorozás előtt bejelenti, hogy tiszt akar lenni és kész a ka-

dévizsgálatot letenni. Ha aztán leteszi a vizsgálatot, rögtön mint kadét lép szolgálatba mindenki, a minek főképpen a középiskolát végzett fiatal emberek vehetik nagy hasznát. Ez a rendelet az egyévi önkéntességi intézmény némi javítása is lesz, a mennyiben némelyeknek kibuvót enged az alól a visszás helyzet alól, hogy a tisztekkel egyenlő műveltségű egyetemi hallgatók okvetetlenül az iskolázatlan kaptároknak és őrmesterek felsőbbbsége alá kerüljenek. — Ezután az érettségit tett fiatal emberek, ha kiállják a kadéti vizsgálatot, mint kadétek kezdik meg a katonáskodást. Olyan intézkedések ezek, a melyekhez ezelőtt csak nagy háborúk esetében nyultak, pl. 48-ban és utoljára 66-ban. A königázi vereség után kihirdették t. i., hogy a kinek megfelelő műveltsége van és katonának való ember, mint tiszt léphet be a hadseregbe, mire sok fiatal államhivatalnok be is lép t. Most nincs háború, az ok azonban most is megvan, a miért 66-ban így tettek: most is kevés t. i. a tiszt. Nem a liberális gondolkodás vitte rá tehát a közös hadügyminiszteriumot, hogy a régi copfot levágja, de a minden emberi dolgok főmozgató rugója: a szükség.

* **Uj esperes.** A n.-várad g. kath. egyházmegye nagy-létai kerületébe, mint ottani levelezőnk írja, Papdán Antal nagy-létai lelkész neveztek ki. A kinevezési levelet e hó 20-án az esperesi kerület összes lelkészei és tanítói jelenlétében Laurán Agoston nagyvárad kánonok nyújtotta át.

* **A kadétek szomorúsága.** — A kis katonák közt nagy a szomorúság. Vigan festettek eddig az uniformisban s ha egy-két órai szabadságra kikerültek a nevelőintézetből gavalerosan megmutatták, hogy a jövőbeli tisztek nem számlálják az aprópénzt. Most azonban a hadügyminiszter rendeletet adott ki, a mely véget vet a kadétek gyöngyéletének, mert ezentul bizony takarékosan kell banni a pénzzel. A miniszter rendelete szerint ugyanis a katonai iskola növendékeinek a szülők csak igen kicsi zsebpénzt adhatnak. Az első éves növendékek legföljebb hat forint a másodévesek nyolcz forint költő pénzre számíthatnak havonként. A házi rend és fegyelem szigorúját is megparancsolja a rendeletet, a melyet már a magyar katonai iskolák közül Pécsen és Kőszegen éltbe léptettek.

* **Ruttkayné Kossuth Lujza betegsége.** Ruttkayné Kossuth Lujza állapotában, mint örömmel értesülünk, javulás állott be. Az agyurnó deléltőlönként rövid sétát tesz komornájával, de a delutánt házi orvosa rendeletére ágyban tölti.

* **Rajongás áldozata.** Nagyváradról írják: Özv. Borbély G.-né a legujabb vértanúja a nazarénus hitnek. A 60 éves asszony a halálba menekült, mikor elvették tőle egyetlen vigaszt a bibliáját. Borbély Gergelyné, pár év óta egészen beleszédült a hit üdvös tanába. Folytonosan gyülekezetbe járt éjjel nappal a bibliát olvaasta. Az utóbbi időben egész buskomor lett belebetegedett a nagy ajatosságba. Ekkor a leánya és a veje eldugták előle a bibliát. Az öreg asszony annyira szívére vette, hogy éjjel felment a padlásra és felakasztotta magát. Mikor meglelték már halott volt.

* **Perotti.** Berlini újságok írják: Perotti, a budapesti Kir. Operaház Amerikából visszatért hősenorja kijelentette, hogy a róla forgalomba hozott hírek nem felelnek meg a valóságnak, kellő időben felelősségre vonja majd a hamis hírek terjesztőit. Álmában sem gondolt arra, hogy Budapestet lopva elhagyja, neki 1900 február elsejéig kikötött hivatalos szabadságot adtak. Amerikai utjának egyedüli célja az volt, New York Harlem ötvárosában levő nagyobb telkét eladja, mer az utóbbi években Cirkvenica fürdő igen nagy veszteségakat okozott neki. A telekadás nem sikerült s hogy mégis pénzt teremtsen, alkudozóba lépett Gran igazgatóval, a New-yorki opera-stagione vezetőjével. Csak december 8-án kezdhetné volna meg vendéglátását, de hát ezt az időpontot rövid szabadságideje miatt nem fogadhatta el. Gran

erre a Metropolitan-színház vasárnapi hangversenyén akarta fölléptetni, de ez nem felelt meg művészi ambíciójának s ezért elhagyta Amerikát, a nélkül, hogy ott csak egy hangot is énekelt volna. A mi pedig tanítványát, — Bartóky Matild kisa-szonyt illeti, Perotti kijelentette, hogy a mint első nejétől törvényesen elválták, feleségül veszi. Perotti egyéb ként február elsejéig Berlinben fog vendégszerpelni. Mikor vendégszerpel végre Budapesten is?

* **Vasutasok munkaszünete.** Hegedű Sándor egy rendelete, melyet az államvasutak igazgatóságához intézett, s a melyben megahagyja, hogy az igazgatóság központi, igazgatósági és üzletvezetőségi személyzete vasárnapokon és sátorosünnepeken a hivataloskodás alól fölmentessék és csak a sürgős ügyek elintézésére legyen berendelve e napokon a megfelelő személyzet. A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg a saját minisztériuma személyzetét a vasárnapi munka alól, már korábban fölmentette. Most a vasut központi igazgatóságának nyújtott eme kedvezmény az államvasutak forgalmi személyzetének is remélni enged, hogy valamikor majd az ő szabad napjuknak is fölvirrad a hajnala.

* **Merénylet a gyorsvonat ellen.** Fiuméből telegrafáltak: Tegnap előtt ismeretlen gonosztevők F i n m é t ő l vagy hetvenöt kilométernyire közelében megláztatták a vasuti síneket, nyilván, hogy a vonat kisiklását előidezzék. A pályőrök szerencsese megidejehorán észrevették a bajt s kijavították a qályát. A delutáni gyorsvonat, a mely háromnegyed öt körül megy el az allomás előtt, csak keveset késelt a gaz merénylet miatt.

* **Andrée.** A táviró ismét hozott hírt a vakmérő léghajóról, Andrée-ról. Koppenhagából táviratozzák ugyanis a következőket:

Toll báró egy újságíró előtt kijelentette, hogy alig lehet már remélni, hogy Andrée még életben van. A megtalált ket bója is azt látszik igazolni, hogy Andrée léghajója a Spitzbergaktól keletre a tengerbe merült. Ha Andrée-nek sikerült volna valami szibériai szigetet ez esetben elérni, úgy bizonyára már hírt adott volna magáról. A Károly király földje mellett talált bója azt mutatja, hogy a léghajót valami légáramlat ragadta tova. Valódi hírt Andrée sorsáról azonban a kutatások segítségével lehet majd szerezni, a melyeket a következő nyáron fognak végezni a Spitzbergak keleti részén.

Londonból táviratozzák, hogy a Ballina bálnavadászhajó tegnap Dundeebe érkezett. A személyzet azt beszéli, hogy július és augusztus havában két ízben is találkoztak az Andrée keresésére kiküldött Antartic nevű hajóval, 300 mérföld hosszúságban kutatta fel a grönlandi partokat, a nélkül, hogy nyomára akadtak volna Andrée-nak.

* **Ingyen egy sorsjegy,** mely 6 huzás ra szól kétszázézer korona fő- és számos mellék nyereményvel mindazoknak, kik legalább 5 frt árut vásárolnak Schwartz Dániel üzletében a Bika épületében, hol a legalkalmasabb karácsonyi és újévi ajándékok férfiak részére kaphatók u. m. csakis valódi tajték pipák, tajték és borostyan szipkák, valódi ezüst fogantus ébenfa botok, dohányzó asztalok, pipaállványok, szivar, pénz- és dohány tarczák, sakkok és dominók nagy választékban és igen jutányos áron.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül **dus választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

Színház.

Mozgó fényképek. Ifj. Szathmáry használható, tehetséges színész, de a nagy Szathmáry Árpádot dehogy is képes elfeledtetni! Ez volt a tegnapi előadás első tanulsága. A második pedig az, hogy egy

hosszasan hevertetett darab előadását több próbának kellene megelőzni. A tegnapi előadás az öszjátékot, szereptudást illetőleg reogeteg kívánni valót hagyott maga után. Egyébként azonban a régi szereplők a régi jók voltak. T. H a l m y Margit betegsége óta most lépett fe először: Valóságos tapsvihar fogadta a szeretett művésznőt, mikor a színpadra lépett. Ezt a tapsvihart művészi jáéka többször feljuttotta. K i s s Irén, T a n a y, K o m j a t h y, F e n y é r y, S z a b ó Irma a régi jók voltak. Közönség közepes számmal volt.

Sulamith. Nagyban készülődik énekes személyzetünk a holnapi nagy estre: S u l a m i t h előadására. Nem utolsó attrakciója lesz a darabnak az a fővárosoknál is diszebb kiállítás és díszletek, a melyek G y ö n g y ö s s y Viktor színházi festő tehetségét dicsérik.

Katona zenekar a színházban. A debreczeni színházban az idei szezonban a katonazenekar helyett az igazgató által szervezett saját zenekar játszott. A saját zenekar azonban nem felel meg a kívánalmaknak s úgy látszik, ez indította az igazgatót is arra, hogy ismét a katonazenekart szerződtesse. A 39. gy. ezred parancsnoksága a szerződötéről értesítette a színházi bizottságot. A bizottság tegnapi ülésén örömdetesesen vette tudomásul, hogy a színházban ismét a katonazenekar fog játszani, melyet az átirat szerint több hangszerről meg is erősítenek.

A nagyváradi színház. A nagyváradi színház külső munkája közeleg immar a végleges befejezéshez. Az állványokat is kezdik már lassanként eltakarítani, hogy annál sebben domborodjék ki a görög stílus palota impozáns képe. Mostanság a belső berendezés kérdésével foglalkoznak azok a körök, melyek nagy gonddal intézik a színház építését. A színházra tegnap érkezett az első pályázat. V i d a r Dezső az ismert színházi rendező adta be. Biztosítékul 10.000 frtot hajlandó elhelyezni egy nagyváradi lakarekpenztárnál, 3000 frtot pedig óvadékul tesz le.

Vilmos császár mint librettista. Ama sok ajadékok közt, melyet Vilmos császár nagyanyjának, V i k t o r i a királynénak vitt, legérdekesebb egy vaskos kötet, melyen a következő cím díszel: O b e r o n, opera öt felvonásban és nyolcz képen, zenéjét szerzette W e b e r szövegét írta V i l m o s n é m e t császár.

Vilmos császár ugyanis rajong az Oberon zenéjéért; de a szöveg sehogyszem elégitette ki és ezért elhatározta, hogy új szöveget ír. Munkatársai voltak: L a u f f h u s z á r n a g y, S c h l a r, a w i e s b a d e n i színház igazgatója és K a u t z k y tenorista. Két hónapon át dolgoztak nagy buzgalommal. A császár komponálta a szöveget, az őrnagy leírta a dialogusukat, az igazgató rajzolta a jelmezeket és a tenorista illesztette egybe a recitativokat. Az opera immár teljesen elkészült és még ezen a télen színpadra kerül a berlini Operában. A császár azonban figyelmes és az első példányt felajánlotta a nagyamának.

Színházi műsor.

Csütörtökön »A« bérletben Rómeó és Júlia.

Pénteken, bérlet-szünetben Sulamith. — Opera.

Szombat bérlet-szünetben Sulamith.

Vasárnap bérlet-szünetben Sulamith.

A tébolyda bünösei.

Az Angyal földön, abban a szomorú sárga házban, amely a szerencsétlen elborult elméjű, szegénysorsú beteg külön kis ország, sok bün marad eltemetve. A kik elkövetek, — talán éppen megzavart agyrendszerük következtében — rendszerint már nem ártalmasak többé a társadalomra.

De nincsen szabály kivétel nélkül. Most is egy rendkívül érdekes bünügy szála vezetnek az angyalföldi tébolydába, a hol a vizsgálat eddigi adatai szerint, a megfigyelés vegett oda internált betegek — hamis pénzt gyártanak.

Az esetről a következő részleteket közölhetjük:

Tegnap délelőtt a VIII. kerületi kapitányságon megjelent F á b i á n István fővárosi mészáros-mester, akinek a Tömő utca 30. sz. alatt fióküzlete van. Fabian elmondotta, hogy jéz év márczius havában Desorovics Mihály bacsikai születésű mészároslegény lépett az üzletébe. A legény szerzősámit lerakta a jégszekrény mellé és aztán a zsebéből kivett egy papirosba csomagolt golyószerű tárgyat a melyet a szekrény alá gurított.

— Mi az? — kérdezte tőle a mester a kinek feltűnt a legény mozdulata.

— Ocska vasdarab! — volt a válasz.

Ezzel a dolog felett napirerdre tértek. Desorovics három hónap mulva kilepett helyéből és azóta foglalkozás nélkül faezerkodik. De pénze mindig volt azért és igen jól élt.

Fabiának tegnap keresni valója akadt a jégszekrény alatt és legénye kutatás közben meglelte azt a tárgyat, amely Desorovics belépésekor odagurított. — Kíváncsian felbontották.

Fabián majd elhült bámulatban, a midőn látta, hogy a medzaggal átkötött csomagban ezüst koronák gyártásához szükséges igen jól sikerült forma van. A forma három, ólomból való alkatrészből áll és a legényegesebb alkatrésze a pénzgyártó-gépnek. Fabian a pénzverésre szolgáló format magával vitte, és at is nyújtotta dr. Diener Ákos rendőrkapitányoknak. A gépen meglátszik, hogy már használva volt.

A vizsgálatot vezető kapitány erre elrendelte, hogy Desorovicsot nyomozzák ki és tartóztassák le.

Szűcs Pál detektív tegnap délután meg is találta és a Madách-utca 30. szám alatt levő lakasan házkutatást tartott. A lakásban semmi butor sincsen, Desorovics csak későn éjszaka szokott hazajönni és csupán szalmazsákon alszik.

A tartóztatott embert bevitték a kapitányságra, a hol elébe rakták a pénzverőmintát. Desorovics úgy megijedt tőle, hogy jó darabig a szó is elakadt torkában. — De hogy magához tért, semmiképp sem akarta bevenni tulajdonát felismerni, tnoha Fabián és más két tanu szemébe mondták, hogy az övé.

A kereszkérdések alatt azonban mégis vallani kezdett. Desorovics elmondta, hogy neki, a ki ez év márczius hó elején az angyalföldi tébolydában könyhamészáros volt, biztos tudomása van arról, hogy az angyalföldi tébolydába internált rovott multiak közül tőhben hamis pénzt gyártanak.

Nem olyan butak — mondotta Desorovics — és nem olyan bolondok azok, mint a minőknek látszanak! Van azoknak eszük. Régóta foglalkoznak titokban pénzhamisítással és nagyon sok ember tud erről.

Fabián erre maga is elmondotta, hogy Desorovics egy izben hasonlóképpen nyilatkozott az angyalföldi tébolydában levő rovott multu emberekről és hozzátette, hogy nagyon sok pénzt fognak azok még ker-sni.

A főkapitányságnak ezt a meglepő formulatot azonnal tudára adtak, mire elrendelte, hogy az angyalföldi tébolydában vizsgálat tartassék. Hogy a vizsgálat eredménye eddig mi, azt nem tudni.

Annyi azonban kétségtelen, hogy Desorovics összekötetésben állott a rovott multiakkal és tőlük kapta a koronát verő format. A vizsgálatot a legnagyobb erélyvel folytatják.

Tudomány.

A magyar tudományos akadémia matematikai és természettudományi szakosztálya legközelebb T h a n Károly elnökléte alatt tartott ülést. Az ülés programjának két

első pontját. T h a n h o f f e r Lajos r. l. töltötte be. Először egy új eszközt ismertetett a sejtek összetartásának megvizsgálására. Ez eszközzel tett vizsgálatában a kitűnő tudós nevezetes eredményekre jutott az egyes ep és kóros sejtek összetartására, illetőleg rugalmasságára nézve. Második előadása szót: A szív fekvéséről a t e s t b e n. Szerző már mintegy tíz év óta tanulmányozta a szív helyzetét a testben és számos újabb és régebb módszer szerint igyekszik a szív felső határát, ellentétben a klinikusokkal megállapítani azt Henke-vel megegyezőleg a harmadik borda felső szélére teszi. A jeles tanár előadásait photogrammokkal, rajzokkal és modellekkel világította meg. Mindezeket a parisi kiállításra küldi ki. Utána Ö n o d y Adolf levelező tag, egyetemi tanár »Az orvosi ill'küregének ismeretéhez« című dolgokban új adatokkal bőviti az idevonatkozó ismereteket. Továbbá betérjeszti a g e g e c h o r e n k ö r t a n á r ó l szótó tanulmányait, melyben kimutatja, hogy ezt az elnevezést hibásan alkalmazzák az ideges köhögés egyes alakjaira mert az az általános choreának egy részjelesége. — D a d y Jenő l. t. előterjesztést tett a Biró Lajos által gyűjtött új guineai apró rákokról és viratkáról. B a d o s Gusztáv l. t. pedig bemutatta Bauer Mihály műegyetemi adjunktusnak »A véges csoportok elméletéhez« című dolgozatát. Az előadások sorát S c h u l e k Vilmos l. t. fejezte be, bemutalva az általa kiadott »U n g a r i s c h e B e i t r ä g e z u m A u g e n h e i l k u n d e I I. kötetét, mely 42 iven a tole és tanítványaitól az utolsó 5 év alatt az Orvosi Hetilapban megjelent magyar eredeti munkálatok nem fordítását tartalmazza: 25 szemészeti értekezést 15 szerzőtől.

Emlébeszéd.

Ö Felsége Erzsébet magyar királyné emlékezte felett — írta és elmondotta 1899. nov. 19-én:

Vántsá György.

(Folytatás.)

Erzsébet királynénk, akkor még osztrák császárné, e vesztesség után később szüfletett gyermekeinek nevelésében találta örömet. Az anyák mintaképe volt, szeretete egész melegével örködött szellemi és testi fejlődésük felett. De az anyai gondok közepette sem feledkezett meg új hazájáról, az általa annyira szeretett Magyarországról. Első körüja alkalmazással annyira megszerette a zongyetes magyar nyelvet, hogy megtanulta azt. Magyar felolvasónót tartott környezetében, a ki kísérője volt élete utolsó percéig és a kivel, valamint környezetével is a legszívesebben magyarul beszélt. — Később, hogy a magyar irodalom jelesét is olvashassa s azok klasszikus és minden más nemzet nyelvénél szebben csengő-bongó irályat elsajátíthassa, egy jeles publicistának, a magyar hírlapirodalom jelesét: Falk Miksát kérte fel tanítójául. E jeles férfi öntudatos és tapintatos vezetése mellett rövid időn megismerkedett a magyar nyelv titkaival; megismerkedett jelesebb íróink örök becsü műveivel, melyeket meleg előszeretettel olvasgatott élete utolsó percéig. — Falk Miksa bölcs és tapintatos tanítási rendszerének köszönhető az is, hogy az akkor még osztrák császárnében vagy kelt megismerni a magyar nemzetnek nemcsak régebbi történetét, hanem a szabadságharcban kifejtett küzdelmeit is. Egy alkalommal — mondja Falk — Batthyányi Lajos kivégzéséről volt szó. Ö Felsége a legnagyobb figyelemmel hallgatta az erre vonatkozó részleteket és azt kérde az illetőtől: »Hát ön akkor Pesten volt?« »Nem« — vala a válasz. »Hát honnan tudja ezeket a részleteket?« »Benne vannak azok egy történelmi munkában, mely azonban el van tiltva.« »Meg van önnek ez a könyv?« Az illető kissé habozott. »Habozásából látom, hogy meg van.« Kérem, legyen szives ezt a könyvet nekem elhozni. »De felséges asszonyom!...«

»Nos, mit? Hát a mit minden ember

tud és olvas, azt csak nekem ne volna szabad tudnom és olvasnom?

Másnap megkapta Ő Felsőge a Horváth-féle »Függetlenségi harc« című művet, amit a legmélyebb megindulással olvasott el elejétől végig.

Egy alkalommal ismét e kérdéssel fordult Ő Felsőge Falkhoz:

»Ki az a Horváth Mihály?« — s midőn erre a kívánt választ megyerzte azon hozzá adással, hogy a nagy író tavol hazájától a számkivetés mostoha kenyerét eszi s bár szívesen visszatérne hazájába, de sem multjával, sem állásával meg nem fér, hogy kegyelemért esedezzzék, a Felsőges asszony nem szólt semmit, hanem a könyvet asztala fiókjába zárta.

Ez a kis epizód nagy dolognak lett szülője, mert pár hét mulva azt irták a hírlapok, hogy Horváthnak megkegyelmezett Ő Felsőge a császár. A midőn az ősz történetíró visszatért és megkegyelmeztetését megköszönni kihallgatásra jelentkezett, a kiballgatás után Ő Felsőge a császárné Horváth Mihályt magához hívatta és egy óránál tovább beszélgetett vele. Nem tudhatni, hogy volt-e valami összeköttetés a »Függetlenségi harc« című olvasmány és Horváth Mihály megkegyelmeztetése között? — de erős minden magyar emberben a meggyőződés, hogy e műnek és Horváth Mihálylyal folytatott beszélgetésének következménye lett az, hogy a felsőges asszony magyar honleányja, a magyar nemzet védő angyalává és a nemzet ügyének felsőges férje elbít szószólójává leti.

Es e hitet megerősítik a későbbi fejlemények, mert később, a midőn a politikai láthatár, melytől bar a Felsőges császárné tavol tartá magát, az osztrák császárság ege fölett borolni kezdett, az olasz és porosz országi ügyek megbomlása következtében és a midőnterről gróf Andrássy Gyula által értesült így szólott bozza:

»Ha Olaszországban rosszul mennek a császárné dolgai, az nekem nagyon fáj; de ha Magyarország dolgai mennek rosszul, az engem megöl.«

E nagy jelentőségű nyilatkozatában feltárta egész lelke világának azon erelmét, melyekkel a magyar nemzet felé vonzódott és e nemzet ügyeivel szíve összeforrt.

Az 1861-ben megindult alkotmányos mozgalom ellenségei, az osztrák roszakaratu tanács adók aknamunkáját, kik lépten-nyomon akadályokat gördítettek a kibékülés és a két ellenséges viszonybau elő nemzet közeledése elé, néhai jó királynék irántunk és ügyeink igaz voltáról meggyőződésen alapuló szeretetei ellensúlyozta.

A nő, a szerető hitves a boldog családi tűzhely otthonában, oda irányítá nemesen gondolkozó ferje szívet, hogy hajlandó volt teljesíteni mindazt, a mit a magyar nemzet alkotmányja, szabadsága épségben tartása mellett kívánt. A boldog emlékezetű királyné irántunk érzett és tanusított jóakarát egy közbe jött esemény fokozta s ez az 1866-ban kitört osztrák-porosz hadjárat volt. E háboru idején, a mikor két hatalmas birodalom egymásra rohant, jó királynék kedves gyermekeivel, az ő hű magyarjaihoz vonult. Budapest a zugligetben töltött 1866 nyáron aggodó figyelemmel kísérte a két batalom adáz tusáját.

E hosszabb tartózkodása alatt, mint gondos családanya teljesen gyermekei nevelésének élt; maga tanította azokat magyarul beszélni, még szokásos imáikat is magyarul mondatta el.

E tartózkodása alatt került minden udvari ceremóniát, leszált a nép közé s megismerkedett azokkal s nem egyszer gyönyörködött népünk sajtáságos szokásain. Megszerte népdalainkat, melyek ben azok névtelen szerzői a nemzet keserveit s kevés örömeit kesergik el. Gyakran elbolyongott egyedül és gyermekei kísérteben a budai hegyek között s különösen kedvencz kirándulási helye volt, akkor és később az ugynevezett Janos-hegy melynek magas ormáról gyönyörű kiátas nyílik a Dunantuli Vertes, Bakony hegyegek, a dunantieni nagy magyar alföld és a magyar fel-

vidék büszke bérceiből alakuló festői panorámára.

Az 1866-ik evi háboru kedvezőtlenül ütött ki az osztrák császárra, az érzékeny veszteség, mely ennek következtében az urelkodó házat érte, döntő forduló pontot képezett a magyar nemzet életében is. A két nemzet a magyar és osztrák kibékült, létrejött az 1867. évi kiegyezés.

A régen derengő hajnalt, a fényesen ragyogó nap áldást-osztó sugarai váltották fel, a magyar nemzet visszanyerte alkotmányát. A mély és csaknem megsemmisítő lethárgikus álmából a magyar nemzet uj éltre ebredett, s lazaz izgatottsággal készült a nagy ünnepeyre, melyen fejére tette Szent István koronáját annak a férfinak és nőnek, a kik megértve a nemzet óhaját, vissza adták azokat a jogokat, melyek egy ezred éven át lelkesíték a nemzetet a trón és haza iránti hűségére.

Vége köv.

Mindenki

aki

ismeri a világot és az embereket, némileg gyanúsna fogja találni, ha a kereskedő egy bizonyos árut különös dícséretekkel halmoz el. És joggal; mert az alkalmazott, főnökének helytelenül felfogott érdekeiből mindig azt az árucikket kínálja megvételre, a melyben a legjobban biznak. Ez pedig természetesen nem a jobb, hanem a rosszabb. Ennelfogva jól c-elekszik, aki nem engedi, hogy »rábeszéljék« az áru megvételére, hanem például egy száj- és fogviz vásárlásánál csak az ismeri és kipróbált »Kosmin«-t kéri, mert a »Kosmin« sajtászerűségénél és hatásánál fogva minden hasonló készítményt messze felülmul és semmi más szer által teljes értékeben nem pótolható.

Egy palack, mely sokáig eltart, 1 frt, kapható gyógyszerárakban, jobb drogua- és illatszertárakban, Vezérképviselőség: E. Skriwan Bécs, IX. Müllnergasse 3. — Nagyban raktár Budapest, Török Józsefnél.

KÖZGAZDASÁG.

A magyar bórparosok országos egyesülete. Az ország különböző vidékeről összegyűlt — bórparosok — megalakították a magyar bórparosok országos egyesületét. Elnökké Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő, alelnökké Mauthner Mihály és dr. Székely Miksa választattak. Wolfner Tivadar orsz. képviselő széköfoglaló beszédében előadja, hogy ez egyesületnek a vezetését elfogadja, a melynek nem lehet más czéja, mint bórparás fejlesztése és annak érdekeinek képviselése. Az egyesületnek hivatását és czéljait részletesen megvilágítva kiemeli, hogy főfeladata lesz, az 1903-ben lejáró kereskedelmi és vám-szerződés megújítása végett szükséges tárgyalásoknál a szakma érdekeit megóvni, továbbá a sok tekintetben hátrányos tarifaintézkedések megjavítására törekedni, a közszállítások, nemkülönben a közigazgatási intézkedések körül tapasztalható visszasságok megszüntetésére hatni, es általában mind azokban az esetekben, a mikor a szakmát érintő törvények vagy rendeletek megalkodásáról van szó megokol előterjesztésében a bórparás jogos érdekeinek szószólója lenni.

Sertésvásár.

Kőbányai sertéspiacz. Nov. 23. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (parookint 400 kgm felül) — kr. Közép pkint 300—400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban Fiatál közép (páronként 251—320 kg. 42—43 kr. Fiatál könnyű páronként 250 kg. sulyban 43 $\frac{1}{2}$ —44 krig. Szerbiai: Nehéz pkint 260 kg. sulyban 41 $\frac{1}{2}$ —42 krig.

Sertéslétszám: 1899. évi nov. hó 20. napján volt készlet 32765 darab, nov. 21. felhajtattott 130 drb, 1899 nov. 21-en elszállitatott 646 db. 22-ára maradt 32249 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Budapesti gabonatözsde.

Nov. 23.

A készaruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

Buzza	kilós	Ar 100 klg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtig		frttól	frtig
Bánsági	76	7.70	7.80	80	08.20	08.20
	77	7.80	07.90	81	08.30	08.25
	78	07.00	08.10	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.05	08.20	—	08.20	08.20
	76	7.70	7.80	80	08.30	08.25
	77	8.80	7.90	81	—	—
Pestvidéki	78	08.00	08.10	82	08.20	08.15
	79	08.05	08.20	—	—	2J
	79	7.65	7.75	80	08.20	—
Fehérmegyei	76	7.75	7.85	81	08.30	00.15
	78	7.95	8.05	82	8.20	00.20
	79	07.00	08.15	—	8.30	—
Bácskai	76	7.70	07.75	80	00.00	—
	77	7.75	7.85	81	00.00	00.00
	78	8.95	08.05	82	—	00.00
Északmag	79	8.00	08.15	—	—	—
	78	8.85	8.0	80	—	—
	79	8.00	8.10	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram	
Ruzs elsőrendű	uj 70—72	6.25	6.35
» másodrendű	»	6.10	6.20
Arpa takarmánynak	» 60—62	5.90	6.10
» égetni való	» 62—64	5.65	5.75
» serfözdei	» 64—66	6.40	9.60
Zab	» 39—41	5.35	5.45
Tengeri bánsági	»	5.20	5.50
» más nemű	»	5.30	5.40
Repcze bausági	»	11.60	12.10
Köles	»	5.30	5.60

Nyilt-tér.

Dr. Széll Kálmán

egyet. orvostudor, ideg- és begyógyász.

Rendel: d. e. 8—9-ig, d. u. 2—4-ig.

Szerdán délután ingyen rendelés.

Lakása:

Hatvan-utca 13. szám.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kiprobált s nagyobb kórodákban kitünő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

biztos s kiváló gyors hatása a test bármilyen csusz, reuma, ischiás, asthma stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, a mennyiben gyakrabban idültebb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

Fog- és fejfájást 5 percz alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb 2 korona 40 fillér.

Főraktárak Budapestben: Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerárában, Váci-körut 17. szám. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

Widder Gyula gyógyszerésznél
S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.
Ugyszintén Debreczenben: Dr. Rotschnek V. Emil, Tóth Béla, Mihalovits I. gyógyszerészeknél.

Arany- és ezüstáru-gyár

és verde-intézet.

RUBIN A. és FIA

BUDAPEST.

Gyár:

VIII., Német-utca 9.

Telefon 56-60.

Iroda és elárulás:

VIII., Eszterházy-utca 20.

Telefon 57-92.

Saját készítményü

simas és mintázott evőkészletek, tálczák, kenyérszekerek, gyümölcsstartók, girandólok, gyertyatartók, service-ok, toilette-ok, versenydíjak, koszorúk, órmek, mindenemű egyházi tárgyak stb. mindennemű kivételben.

Nagybani árak.

Javítások és újjáalakítások saját költségen eszközöltetnek.

Ad 5/1899 okt. 26.

Hirdetmény.

A csapó-utca végén a hadházi utól nyugotra, az Apafi utcától északra fekvő és északra egészen a lovas kaszárnyáig, nyugotra a Trnka-féle gőzmalomig terjedő majorsági föld — mely a Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítványhoz tartozik — a városi szabályrendeletnek megfelelő és a szabályozási vonalhoz alkalmazkodva alakított telkeké, házhelyekké osztatott fel és a felosztáshoz a hatósági beleegyezés megadatott; minél fogva ezek a házhelyek eladókká tételnek.

Az 1057/1898 P. határozat szerint a telkekért eső vételárnak fele részét kell befizetni s a vételár másik fele a megvett telekre első helyü bekebelezés és 6 %-től kamatozás mellett a vevőnél kint hagyatik, ki azt évenként tiz százalékkal is törlesztheti; ha pedig a vevő az egész vételárat szabályszerű fedezetet nyújtó egyéb ingatlanra való bekebelezéssel is biztosítja, az nála a kölcsönzési szabályok szerint kinthagyatik.

A vevőfelek bővebb tájékozást az ev. ref. egyház irodájában az iktatótól nyerhetnek.

A Vecsey-Bruckner-féle majorsági földből alakult házhelyek eladásával megbízott küldöttség 1899 évi október 26-n tartott üléséből.

Szinay Gyula,
elnök.

Somogyi Pál,
jegyző.

Boros Testvérek

női divat áruháza DEBRECZEN, Kossuth-u. 6. sz.

Olcso
alkal-
mas
aján-
dék
tár-
gyak.

Raktárunk feleslegét: Finom női ruha-
kelme maradékok árait

felére szállítottuk le.

— Selymek, Bársonyok. —

Velezek, Kendők, Echarpok, Harisnyák,

Keztyük

leszállított árakban. — Nagy választék.

Női kézimunkák és kellékek.

Olcso
alkal-
mas
aján-
dék
tár-
gyak.

Felülmulhatlan olcsóságok.

Szőnyegek,
Linoleum, viasszos vásznak,
Butorszövetek,
Gyapju és csipke függönyök,
Ágy és asztalterítők,
Flanel takarók,
nagy választékban kaphatók
Szabó Lajos Fiai cégnél
Debreczen.

POLGÁR SÁNDOR

egyelem gyakorlott orvosi
mű- és kötszerész
BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 10. sz.

Ajánlja dusan felszerelt
raktárát saját gyártmányu
orvos-, sebészeti és beteg-
ápolási tárgyakban
Saját találmányu, m. kir.
szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni
gummiharisnya, ortho-
paediai készülékek, mű-
labák s kezek stb.

Valódi francia különle-
gességek F. Berguerand
fils párisi gyárából.

Részletes képes ír-
jegyzék ingyen és bér-
mentve.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

238. g. sz.
1899.

Árlejtési hirdetmény.

Az Országos Tanitói Árvaház alábbi szükségleteinek az 1900. évben leendő biztosítására zárt ajánlattal egybekötött nyilvános versenytárgyalást hirdetek.

a) **Fűszer és egyéb bolti cikkek.** Versenytárgyalási határidő **november hó 25 délelőtt 9 óra.** Az ajánlathoz a fontosabb elemi cikkekben áruminták lepecsételve melléklendők. Biztosítékul 300 frt teendő le. Az árlejtés eredménye csak november 26-án délelőtt 10 órakor hirdetterik ki.

b) **Kenyer és zsemlye szállítás.** Versenytárgyalási határidő **nov. 25. d. e. 10 óra.** Az ajánlatokhoz 400 frt melléklendő.

c) **Huszállítás.** Versenytárgyalási határidő **nov. 25. délutáni 2 óra.** Az ajánlathoz 400 frt melléklendő. Ajánlat teendő csontos és csont nélküli hus szállítására, marha és borjú husra.

d) **Tűzifa és szén szállítás.** Versenytárgyalási határidő **november 25. d. u. 3 óra.** Biztosítékul 50—50 frt teendő le. Ajánlatok külön a fára, külön a szénre beadhatók. Ajánlat teendő: bükk és gyertyán, varga és hasáb tölgyfára, hazai és porosz szénre és kokszra is.

A fűszer- és bolti árukra csak bejegyzett kereskedő cégek, bus, kenyér és zsemlye szállítására pedig iparendélylyel bíró önálló iparosok pályázhatnak.

A biztosíték óvadékképes értékpapirokban is letehető.

A versenytárgyalások az árvaház iroda helyiségében tartatnak, a hol naponta d. e. 8—10-ig a szállítási feltételek felől felvilágosítás szerezhető.

Az árvaház igazgatósága fentartja a jogot, hogy az ajánlattevők közül tetszés szerint választhasson.

Debreczen, 1899. november 17.

Kozma László,

orsz. tan. árvaházi igazgató.

Az általam leggondosabban összeállított, tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytisztá

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 krajczár.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszerraktára DEBRECZENBEN, (Tisza-palota.)

